

Sektorsöverskridande samverkan för välfärd

– Kan tillit byggas trots olika logiker?

Lena Högberg, ek dr universitetslektor
Företagsekonomi/Helix

Bilder i urval

- Den här versionen av presentationen innehåller ett urval av bilderna som presenterades under Helixdagen 2019
- Presentationen i sin helhet tillhandahålls av författaren på begäran då materialet ännu inte är publicerat
- Kontakta Lena Högberg: [lena.hogberg@liu.se](mailto:lana.hogberg@liu.se)

Lena Högberg

- Universitetslektor i företagsekonomi, LiU
- Forskar om sektorsöverskridande samverkan, samhällsentreprenörskap och konsekvenser av reformer med fokus på tillit, kontroll och konkurrens
- lena.hogberg@liu.se 013-28 16 62
- Projektet SÖS – Sektorsöverskridande samverkan, Helix LiU, www.helix.se

Entreprenörskap

Institutionella logiker

Meningsskapande

Organisering

Tillit

Komplexa
utmaningar

Kommun

Samverkan

Välfärd

Idéburen
verksamhet

Inkludering

Region

Mångfald

Näringsliv

Samhällsförändring

Varför samverkan?

- Av nödvändighet
- För att lösa komplexa problem
- För avnämarnas bästa
- Av ekonomiska skäl
- Av organisatoriska skäl
- För effektivare hantering
- För lärande
- För innovation
- För legitimitet
- För stabilitet
- För förändring
- I tider av kris

Samverkan – definitioner

Interaktion om något i ett specifikt syfte

(Danermark, 2004)

Två eller flera intressenter som slår ihop sina resurser för att lösa ett problem som ingen av dem kan lösa på egen hand

(Gray, 1985)

— Men hur?

Faktorer som främjar samverkan

- + Tydlighet i beslutsordning, beslutsmandat, handlingsutrymme, kostnadsansvar
- + Legitimitet, förankring i relevanta grupper
- + Åtagande, engagemang och vilja att se frågor ur andras perspektiv
- + Balans mellan det gemensamma och att bibehålla olikheter
- + Tillit
- + Uthållighet

(se Lindberg, 2009)

Faktorer som hämmar samverkan

- Deltagarna har skilda syften med sin medverkan
- Olika uppdrag, arbetsuppgifter
- Statuskillnader
- Otillräcklig kostnadstäckning
- Olika språkbruk och kulturer
- Avsaknad av tillit
- För kort tidsperspektiv

(se Lindberg, 2009)

Perspektiv på samverkan

- Organisationsperspektiv
- *Organisering* – betonar processuella aspekter och aktiviteter framför strukturer och stabilitet (Weick, 1995)
- ”Gränsgångare” som interagerar med varandra över organisationsgränser

Meningsskapande och samverkan

- Meningsskapande är den process varigenom något som inträffat, exempelvis en aktivitet eller händelse, tillskrivs en viss innebörd (Weick, 1995)
- Våra referensramar avgör både vad vi uppmärksammar och hur vi skapar mening i det vi uppmärksammar
- Samsyn/gemensam mening – utgångspunkt eller resultat?
- Referensramar – lika eller olika?

Olika logiker i olika domäner

- **Logik = Etablerat sätt att se på och göra saker inom en viss domän**
 - Staten, marknaden, professionen, företaget, familjen, samfundet, religionen
- **Kan vara sinsemellan motstridiga och konkurrerande**
- **Vad händer när motstridiga logiker möts i samverkan mellan organisationer och sektorer?**
 - Grund till problem?
 - Grund till kreativa lösningar?
 - Hybridformer av olika slag

Sektorsöverskridande samverkan "SÖS"

- Organisering över sektorsgränser för att hantera komplexa samhällsutmaningar
- Multisektorsamverkan (idéburen, privat, offentlig)
 - "Partnerskapet"
 - "Kooperativet"
 - "Projektet"

"Sektorsöverskridande samverkan – En studie av organisering för välfärd mellan olika samhällssektorer" av Tillmar, Gustavsson, Högberg, Rosell & Svensson (2018), Helix-rapport 18:002; Linköpings universitet.

En fallstudie av sektorsöverskridande samverkan:

Crossroads

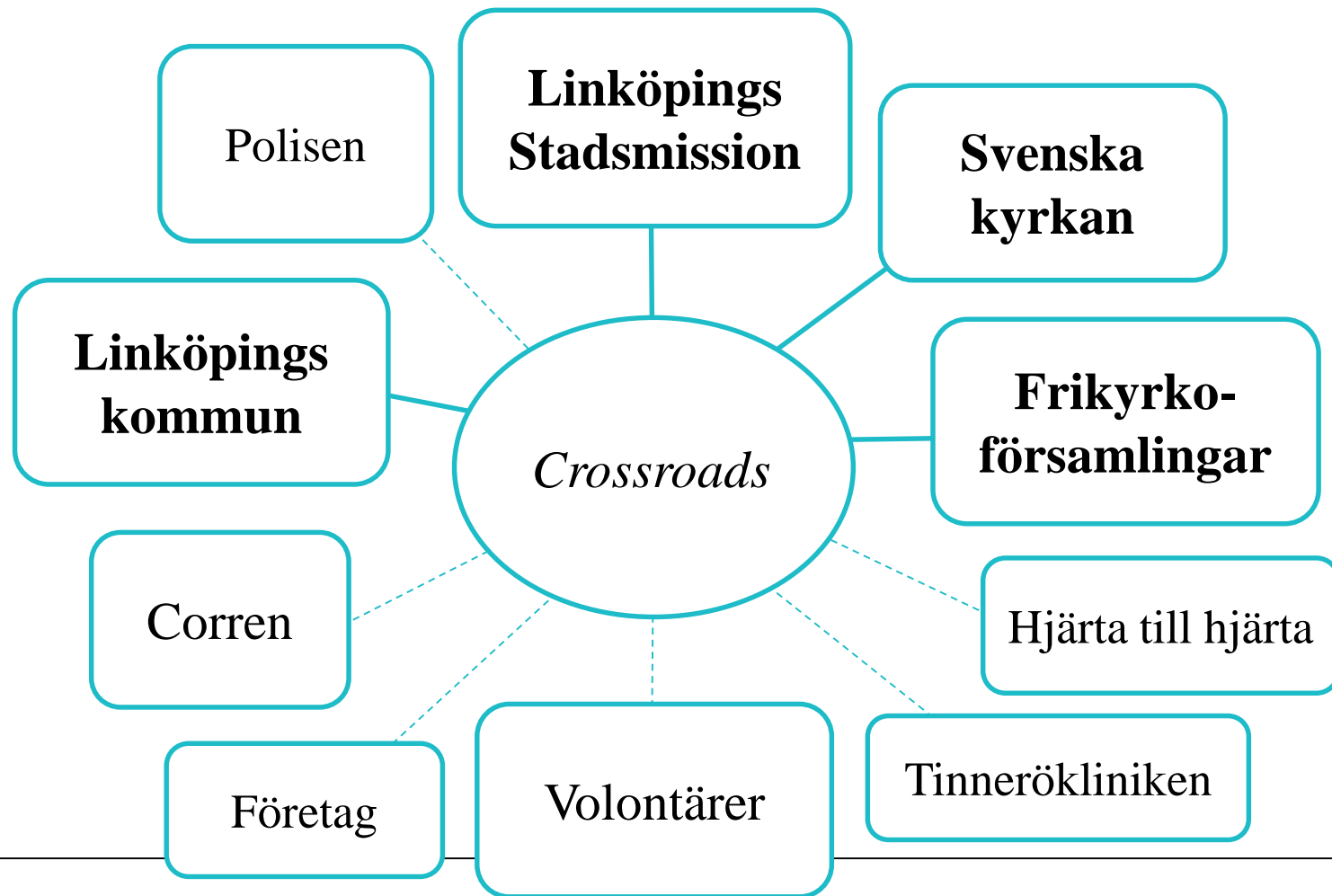
– En mötesplats för utsatta medborgare som försörjer sig genom tiggeri

Bakgrund

- En ny situation, frågor som ingen kunde besvara
- Oklara organisatoriska ansvar
- Akut behov av hjälp
- Flera aktörer iakttar samma dilemma – och börjar prata
- Media uppmärksammar frågan – och kräver svar av kommunen
- Ett gemensamt engagemang tar form

Intressenterna i Crossroads

Crossroads verksamhet

- **Rådgivning** (nov 2013-pågår)
- **Matsservering** (nov 2013-pågår)
- **Härbärke** (feb 2014-2017)

- **Stadsmissionshälsan** (2017-pågår)

<https://linkopingsstadsmission.se/verksamheter/crossroads-och-stadsmissionshalsan/>

Idéburet offentligt partnerskap, IOP

- En form för partnerskap där bägge parter bidrar till verksamhetens finansiering
- Används i situationer där det inte förekommer konkurrens eller marknadsintressen
- Initiativet tas av den idéburna parten
- Lokala överenskommelser fungerar som en ram
- Verksamheten avses drivas under längre tid
- Verksamheten regleras *inte* i detalj av den offentliga parten

Crossroads som IOP

- Behov av en ändamålsenlig organisationsform
- Eldsjälar hos båda parter
- Länets första IOP – nytt för alla
 - Juridiska och organisatoriska oklarheter
- Utmaningar längs vägen i form av ifrågasättanden
 - Som övervinns och stärker samarbetet
 - Som klargör skillnader i synsätt

Läget förändras

- Nya frågor tar över uppmärksamheten
- Platserna på härbärgets utnyttjas inte fullt ut
- Från politisk enighet till meningsskiljaktigheter
 - Härbärgets stängs
- Lärdomar om varandra och IOPt som form
- Svårt att frångå gamla vanor och sätt att samarbeta IOPt förhandlas om både till form och innehåll
 - Målgruppen omdefinieras och breddas: socialt och ekonomiskt utsatta
- Ytterligare ett IOP skapas mellan Stadsmissionen och Region Östergötland; Stadsmissionshälsan

Förutsättningar för samverkan i fallet Crossroads

- Involverade organisationer uppmärksammar och prioriterar frågan (+)
 - Starkt engagemang för både målgruppen och samarbetet (+)
 - Tidigare goda erfarenheter av samverkan (+)
 - Nyckelpersoner som kan agera gränsgångare och interna sponsorer (+)
 - Oklart rättsläge kring IOP, kommunens vana att upphandla tjänster (-)
 - Beslutsfattare vågar agera föregångare trots oklara förutsättningar (+)
-

Förutsättningar för samverkan – forts.

- Olika förutsättningar / ojämlikhet jämnas ut *något* av IOPt (+/–)
 - Parterna har delvis olika syften med sina insatser (logiker) men respekterar varandras perspektiv och förutsättningar (+/–)
 - Långvarig samverkan där parterna hinner forma tillit till varandra (+)
 - Samsyn kring målgruppen formas tack vare gemensamma erfarenheter och kontinuerlig dialog med utgångspunkt i gemensamma värderingar (människosyn) (+)
-

Mer om samverkan över gränser

- Andersson, L. (2010) "*När strävan efter samsyn blir en kamp: meningsskapande och meningsgivande i mångtydiga sammanhang*", Linköping: Linköpings universitet.
- Andersson, L. (2012). "Organisering för samordning och samsyn: En studie av Kindas kärntrupp för rehabiliteringssamverkan kring äldre". *FoU-rapport 2012*: 69:Linköping, FoU Centrum för vård, omsorg och socialt arbete. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:liu:diva-81100>
- Lindberg, K. (2009) "*Samverkan*", Malmö: Liber.
- Tillmar, Gustavsson, Högberg, Rosell & Svensson (2018) "Sektorsöverskridande samverkan – En studie av organisering för välfärd mellan olika samhällssektorer", Helix-rapport 18:002; Linköpings universitet.
<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:liu:diva-152297>
<http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1259275/FULLTEXT01.pdf>

Lena Högberg
lena.hogberg@liu.se

www.liu.se